

ДЕЯКІ ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА СТАВЛЕННЯ ШКОЛЯРІВ ДО СИСТЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Бахаєддин Абу Асба, Бондар Т. С., Голик А. С., Дейнеко А. Х., Біленька І. Г.
Харківська державна академія фізичної культури

Анотація. Розглянуто матеріали соціологічного дослідження серед школярів. У результаті дослідження виявлено, що у загальноосвітніх навчальних закладах на недостатньому рівні реалізуються педагогічні підходи, що сприяють формуванню інтересу учнів до занять фізичними вправами. Це підтверджується тим, що лише шоста частина школярів виконує гігієнічно обумовлену тижневу норму рухової активності (8–12 годин).

Ключові слова: фізична культура, школярі, види спорту, урок.

Аннотация. Бахаеддин Абу Асба, Бондар Т. С., Голик А. С., Дейнеко А. Х., Беленькая И. Г. **Некоторые факторы, которые влияют на отношение школьников к системе физического воспитания.** Рассмотрены материалы социологического исследования среди школьников. В результате исследования выявлено, что в общеобразовательных учебных заведениях на недостаточном уровне реализовываются педагогические подходы, которые способствуют формированию интереса учащихся к занятиям физическими упражнениями. Это подтверждается тем, что только шестая часть школьников выполняет гигиенически определенную недельную норму двигательной активности (8–12 часов).

Ключевые слова: физическая культура, школьники, виды спорта, урок.

Abstract. Bahaeddin Abu Athba, Bondar T., Golik A., Deineko A., Belenkaya I. **Some factors that influence the attitude of schoolchildren to the system of physical education.** The materials of sociological research among the pupils are considered. Because of research is revealed, that in general educational institutions at a insufficient level the pedagogical approaches are realized which promote formation of interest of the pupils to employment by physical exercises. It proves to be true by that only sixth part of the pupils perform hygienic due to the weekly rate of motor activity (8-12 hours).

Key words: physical education, school, sports lesson.

Актуальність теми дослідження. Останніми роками здоровий спосіб життя набуває актуальності у суспільстві: люди звертають увагу на своє здоров'я, самопочуття, турбуються про чудову фізичну форму. Це пов'язано з тим, що з'являється все більше і більше спеціальностей, які передбачають сидячий спосіб життя (з розповсюдженням інформаційних технологій людина має доступ майже до всього, при тому їй не потрібно навіть вставати зі стільця для того, щоб наприклад, щось купити, оплатити рахунки, поговорити з рідними в режимі он-лайн) [1; 2; 6]. Проте, не

дивлячись на це, більшість людей не займаються фізичними вправами та різними видами спорту. Про це свідчать данні Державної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2007–2011 рр., згідно якої тільки 13 % населення залучені до фізичної культури [3]. Таке загострене становище притаманне і сфері життєдіяльності школярів – кожне наступне покоління становиться більш хворобливим [10]. Так, за даними інституту гігієни і медичної екології ім. Мерзєєва АМН України, за останні 10 років захворюваність серед дітей шкільного віку виросла на 26,8 %. У теперішній час у 5-х класах налічується 50 % дітей, які мають хронічні захворювання, а у 9-х класах таких дітей – 64 %. Як

© Бахаєддин Абу Асба, Бондар Т. С., Голик А. С., Дейнеко А. Х., Біленька І. Г. 2011

свідчать результати наукових робіт, показник поширеності захворювань на кожну тисячу дітей віком від 9 до 15 років збільшився з 2115 випадків у 2006 році, до 2195 таких випадків у 2007 році [7; 8]. Отже, кожна дитина віком 9–15 років має в середньому по 2 хронічних захворювання [5; 9].

Основною причиною вищеописаної ситуації є те, що діти проводять майже весь день сидючи, спочатку в школі за навчанням, а потім вдома за комп'ютером та телевізором, майже не виходячи на вулицю для прогулянок. Крім того, у школярів недостатньо сформовані знання про користь здорового способу життя, а також про особливості фізичного розвитку людини та роль фізичної культури у формуванні її здоров'я. Тобто, у системі загальної середньої освіти та сім'ї замало уваги приділяється вказаним напрямкам навчання дітей [6; 8; 9]. Крім того, за даними спеціальної літератури у багатьох школярів знижений інтерес до занять фізичною культурою [2]. На це впливають такі фактори:

- недосконалість системи фізичного виховання;
- недостатній рівень фізкультурної освіченості фахівців загальноосвітніх навчальних закладів;
- недостатній рівень організації позакласної секційної роботи [3; 4; 7].

Додатковим фактором у процесі зниження мотивації дітей до занять фізичними вправами слугує комерціалізація спорту, яка тільки ускладнює реальні можливості дітей та молоді щодо занять фізичними вправами.

Отже, на підставі викладеного можемо констатувати, що для багатьох дітей єдиною можливістю забезпечувати необхідний санітарно-гігієнічний рівень рухової активності становляться виключно уроки фізичної культури.

Метою дослідження є з'ясування ставлення школярів до деяких аспектів системи фізичного виховання.

Зв'язок роботи з науковими програмами. Дослідження виконано у відповідності з планом НДР Харківської державної академії фізичної культури.

Методика дослідження. Для реалізації мети дослідження співробітниками проблемної науково-дослідної лабораторії оздоровчих технологій Науково-дослідного інституту Харківської державної академії фізичної культури було проведено спеціальне опитування учнів 5–9 класів. Усього було опитано 469 школярів. У процесі опитування використовувалася анкета закритого типу, яка містила ряд питань, які дозволили з'ясувати ставлення учнів до уроку фізичної культури та видів спорту, а також виявити зміст системи фізичного виховання у школярів. У процесі обробки анкет визначалася кількість учнів (%) за кожною позицією. Отримані дані узагальнювалися у таблиці.

Основні результати дослідження. Останні наукові дослідження, а також результати вивчення нормативно-правових актів України свідчать, що в школі повинно проводитися від двох до трьох уроків фізичної культури на тиждень [5; 7; 9]. Аналіз матеріалів соціологічного дослідження свідчить, що переважна більшість (59,5 %) опитаних школярів вважають, що ці уроки мають бути направлені на зростання рівня здоров'я учнів, ще 30,3 % – на збільшення спортивних результатів, а 10,2 % опитаних бажають збільшувати

рівень знань з фізичної культури.

Результати проведеного соціологічного опитування також свідчать, що тільки 25,6 % опитаних школярів бажають відвідувати уроки фізичної культури два рази на тиждень. При цьому, бажаючих респондентів відвідувати урок фізичної культури три рази на тиждень більше на 10,7 %. Чотири рази на тиждень хоче відвідувати уроки фізичної культури – 15 %, а п'ять разів – 23,1 % (!) учнів загальноосвітніх навчальних закладів (табл. 1).

Таблиця 1

Деякі фактори, що впливають на ставлення школярів до системи фізичного виховання

Варіанти відповіді	Результат, %
Кількість уроків фізичної культури на тиждень	
2 уроки	25,6
3 уроки	36,3
4 уроки	15,0
5 уроків	23,1
Кількість видів спорту в школі	
1 вид спорту	21,5
2 види спорту	31,6
3 види спорту	38,2
4 види спорту	4,3
5 і більше видів спорту	4,4
Розподіл матеріалу при вивченні видів спорту	
Технічні дії	44,6
Тактичні дії	34,0
Правила змагань	21,4
Об'єми тижневої рухової активності школярів	
від 2 до 3 годин	40,9
від 3 до 4 годин	24,3
від 4 до 6 годин	18,9
від 6 до 8 годин	6,8
від 8 до 12 годин	9,1

Результати проведеного дослідження також свідчать про те, що, з точки зору 46,5 % дітей, з моменту їх вступу до школи і до закінчення, на уроках поглиблено вивчається тільки один з видів спорту. При цьому хочуть опанувати два види спорту – 31,6 % опитаних; три види спорту – 38,2 % школярів; чотири види – 4,3 %; п'ять і більше видів хотіли б засвоїти – 4,4 % учнів (табл. 1).

Командні види спорту, такі як: футбол, волейбол, баскетбол, гандбол та ін. подобаються 58,3 % опитаних учнів шкіл; 41,7 % віддають перевагу індивідуальним, а саме легкій атлетиці, гімнастиці, бадмінтону, тенісу та ін. Школярі вважають, що у першу чергу тре-

ба вивчати технічні дії – 44,6 %; тактичні дії – 34 %; та на думку 21,4 % опитаних найбільша увага має приділятися правилам змагань (табл. 1).

Одночасно зазначимо, що матеріали дослідження вказують на те, що третина школярів (35,6 %) зазначають, що в них немає часу на позаурочні секційні заняття. Проте більшість учнів не проти вивчати різні види спорту і у позаурочний час. Так стверджують 64,4 % опитаних. Однак, за результатами опитування, наведеними у табл. 1, від двох до трьох годин займаються фізичними вправами на тиждень – 40,9 % школярів; від трьох до чотирьох годин – 24,3 %; 4–6 годин – 18,9 %; від шести до восьми – 6,8 %; 8–12 годин свого часу на фізичні вправи приділяють – 9,1 % учнів шкіл. При цьому гігієнічно обумовлена норма рухової активності дітей становить 8–12 годин на тиждень. Отже, санітарно-гігієнічну норму рухової активності виконують тільки 15,9 % школярів.

Основною причиною ситуації, що склалася, вважаємо, що у школах недостатньо приділяють увагу позакласній фізкультурно-спортивній роботі. Так, у 18,8 % – взагалі немає жодної позаурочної спортивної секції; у 22,6 % школярів після уроків проводиться тільки одна секція; дві секції проводиться у 34,5 % загальноосвітніх навчальних закладів; у 13,8 % – проводиться три спортивних секції; чотири і більше проводиться в 10,3 % шкіл.

Висновки:

1. Проведене дослідження показало, що у сучасних школах на недостатньому рівні застосовуються технології, що сприяють формуванню інтересу

учнів до занять фізичними вправами. Про це свідчить той факт, що тільки 15,9 % школярів виконують тижневу санітарно-гігієнічну норму рухової активності.

2. Результати соціологічного опитування свідчать, що у загальноосвітніх навчальних закладах на недостатньому рівні організована позакласна фізкультурно-спортивна робота. Так, у 18,8 % шкіл взагалі немає жодної спортивної секції; у 22,6 % шкіл організована тільки одна секція; у 34,5 % загальноосвітніх навчальних закладів – дві секції; три і більше секції організовано тільки у 24,1 % шкіл.

Перспективи подальших досліджень. Подальшого дослідження потребують шляхи вдосконалення фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи у загальноосвітніх навчальних закладах.

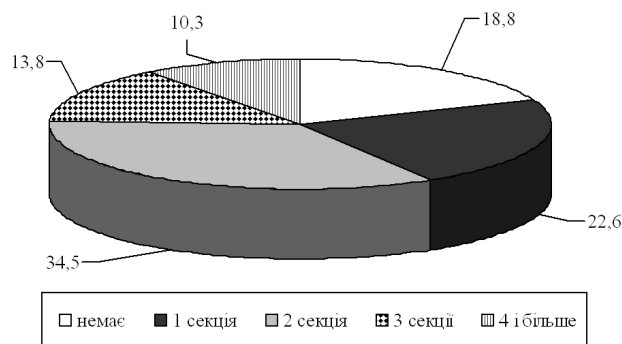

Рис. 1. Дольове співвідношення секцій (за матеріалами соціологічного опитування)

Література:

1. Бальсевич В. К. Физическая культура для всех и для каждого / В. К. Бальсевич. – М. : Физкультура и спорт, 1988. – 208 с.
2. Безверхня Г. В. Мотивація до занять фізичною культурою і спортом школярів 5-11-х класів: автореф. дис. ...канд. наук фіз. вих.: 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / Г. В. Безверхня. – Львів, 2004. – 23 с.
3. Горшкова Н. Б. Мотивація школярів до занять фізичною культурою і спортом / Н. Б. Горшкова // Актуальні проблеми фізичної культури і спорту. – 2005. – № 6–7. – С. 130–133.
4. Державна програма розвитку фізичної культури на 2007–2011 роки // Наука в олимпийском спорте. – 2007. – № 1. – С. 122–130.
5. Павленко Е. Е. Физическая культура как основной фактор формирования и сохранения физического здоровья студентов / Е. Е. Павленко, Т. В. Павленко // Слобожанський науково-спортивний вісник: наук.-теорет. журн. – Харків : ХДАФК, 2008. – № 4. – С. 28–31.
6. Платонов В. Н. Сохранение и укрепление здоровья людей – приоритетное направление современного здравоохранения / В. Н. Платонов // Спортивная медицина. – 2006. – № 2. – С. 3–14.
7. Прокопенко І. Ф. Сучасні педагогічні технології в підготовці вчителів: навч. посібник / І. Ф. Прокопенко, В. І. Евдокимов. – Харків : Колегіум, 2008. – 344 с.
8. Сутула В. О. Мотиваційні стимули, які визначають відношення учнів загальноосвітніх шкіл до шкільної фізичної культури / В. О. Сутула, Т. С. Бондар, М. М. Кочуєва, В. Г. Сенченко // Слобожанський науково-спортивний вісник: наук.-теорет. журн. – Харків : ХДАФК, 2008. – № 4. – С. 204–207.
9. Сутула В. А. О значимости некоторых факторов, влияющих на формирование в обществе потребности в здоровом образе жизни / В. А. Сутула, И. А. Манжос, И. Г. Беленькая, Е. Н. Калиниченко, О. В. Гресь, А. И. Холодный // Проблемы та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти: зб. наук. праць [за ред. Л. Л. ТОВАЖАНСЬКОГО, О. Г. РОМАНОВСЬКОГО]. – Харків : НТУ «ХПІ», 2008. – № 17 (21). – С. 198–205.
10. Сутула В. О. Формування фізичної культури особистості: стратегічне завдання фізкультурної освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів / В. О. Сутула, Т. С. Бондар, Ю. В. Васильов // Слобожанський науково-спортивний вісник: наук.-теорет. журн. – Харків : ХДАФК, 2009. – № 1. – С. 15–21.
11. Українські школярі стали більше хворіти. – Режим доступу. – <http://www.intv-inter.net>.
12. Електронний ресурс Державного комітету статистики України – Режим доступу. – <http://www.ukrstat.gov.ua/>.